

Одеський державний університет внутрішніх справ
Кафедра кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Факультет підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції

КІБЕРБЕЗПЕКА В УКРАЇНІ: ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ

International scientific-practical conference
"Cybersecurity in Ukraine: Legal and Organization Issues"

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
19 листопада 2021 року

Одеса 2021

Рекомендовано до друку рішенням кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення
Одеського державного університету внутрішніх справ
(протокол № від грудня 2021 року)

Всі матеріали надані в авторській редакції та виражають
персональну позицію учасника конференції

Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання: матеріали міжн. наук.
К38 практ. конф., м. Одеса, 26 листопада 2020 р. Одеса : ОДУВС, 2021. _____ с.
ISBN 678-717-7020

У збірнику представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання», яка відбулася на базі кафедри кібербезпеки та інформаційного забезпечення Одеського державного університету внутрішніх справ 19 листопада 2021 року.

У матеріалах конференції приділено увагу актуальним теоретичним та практичним проблемам забезпечення інформаційної безпеки в Україні. Висвітлюється широкий спектр питань, пов'язаних з удосконаленням правового регулювання та адміністративно-правового забезпечення кібербезпеки в Україні. Розглянуто використання інформаційних систем, технологій та інформаційно-аналітична діяльність правоохоронних підрозділів у боротьбі з злочинністю та надано обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення підготовки персоналу для боротьби з кіберзлочинністю в Україні.

Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції адресовано вченим, працівникам правоохоронних органів, аспірантам (ад'юнктам), слухачам магістратури, студентам та курсантам вищих навчальних закладів.

СЕКЦІЯ 2.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВОЇ ТАЄМНИЦІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ

Дулгер В.В.

декан факультету підготовки фахівців для
підрозділів кримінальної поліції, к.ю.н.

Конституція України закріпила право кожного вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб, за винятком спеціально визначених у законі обставин (ст. 34 Конституції України). Таке обмеження здійснюється в межах правового інституту інформації з обмеженим доступом, що поділяється на таємну та конфіденційну. Зазначені види інформації охоплюють як публічноправові, так і приватноправові таємниці.

Одним із важливих видів публічноправових таємниць є службова таємниця в Національній поліції. Закон України “Про Національну поліцію” та інші нормативно-правові акти зобов’язують кожного працівника зберігати службову таємницю. Вона призначена для забезпечення конфіденційності інформації, утвореної чи отриманої працівниками поліції при виконанні своїх службових обов’язків, охорони її від незаконного розголошення, використання, зміни чи знищення, захисту прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а також для ефективного попередження, припинення, розкриття злочинів і правопорушень та виконання інших покладених на поліцію завдань. У зв’язку з цим забезпечення службової таємниці в Національній поліції України є елементом їх інформаційної безпеки та чинником ефективної правоохоронної діяльності.

Для створення і підтримання належного рівня захисту інформаційних систем розробляється система правових норм, що регулюють відносини в інформаційній сфері, визначаються основні напрями діяльності в цій сфері, формуються або перетворюються органи та сили забезпечення інформаційної безпеки і механізм контролю та нагляду за їх діяльністю.

Для з’ясування змісту механізму адміністративно-правового забезпечення службової таємниці та його співвідношення з режимом службової таємниці вважаємо за потрібним звернутися до довідкової літератури. Так, термін “механізм” у тлумачному словнику визначається як: 1) внутрішня будова, система чого-небудь, 2) сукупність станів і процесів, з яких складається певне явище [1, с.523]. Термін “забезпечення” означає постачати щось у достатній кількості, задовольняти певні потреби, створювати умови для здійснення чого-небудь, гарантувати щось, захищати, охороняти кого-небудь, що-небудь від небезпеки.

У теорії права, зазначає О.В. Негодченко, розрізняють: 1) механізм правового регулювання, 2) механізм реалізації прав і свобод та 3) механізм забезпечення реалізації прав і свобод людини. Крім механізму реалізації конституційних суб’єктивних прав і свобод, має значення механізм забезпечення реалізації цих прав. Він зазначає, що до юридичних елементів механізму забезпечення прав і свобод людини відносить: а) правові норми та нормативно-правові акти як форми їх вираження; б) індивідуально-правові документи; в) юридичні факти; г) правові відносини; д) суб’єктивні права та юридичні обов’язки; е) форми й методи організації здійснення суб’єктивних прав і юридичних обов’язків [2, с.17].

Виходячи з того, що механізм адміністративно-правового забезпечення службової таємниці в Національній поліції реалізує її режим та є елементом інформаційної безпеки цього правоохоронного органу, дотримуючись позиції О.В.Негодченко, ми можемо визначити це поняття таким чином: це динамічна система правових форм, засобів і заходів впливу на поведінку суб’єктів через встановлення їхніх прав та обов’язків щодо створення, передачі, використання, зберігання, зміни, знищення конфіденційних службових відомостей, дія і взаємодія яких спрямовані на запобігання порушенню режиму службової таємниці чи на його відновлення у разі порушення.

Розкриваючи зміст механізму адміністративно-правового забезпечення службової таємниці, необхідно врахувати положення щодо її використання, охорони і захисту. Насамперед слід виділити такі елементи цього механізму: 1) правові норми та нормативно-правові акти; 2) індивідуально-правові документи; 3) юридичні факти; 4) інформаційне середовище, в якому виникають правовідносини щодо захисту службової таємниці; 5) цілі та задачі, які реалізують інтереси працівників поліції України щодо забезпечення їх службової таємниці; 6) принципи цього механізму; 7) суб’єкти, які вступають у такі інформаційні відносини; 8) їхні суб’єктивні права і юридичні обов’язки; 9) об’єкти, на які поширюється

режим службової таємниці (носії інформації); 10) засоби, способи та методи забезпечення службової таємниці в поліції, що визначаються з урахуванням загроз; 11) відповідальність за дотримання правил режиму службової таємниці поліції [3, с. 98].

Службова таємниця Національної поліції, як було вже зазначено, складається з двох змістових частин: внутрішньовідомчої конфіденційної інформації, яка була створена в поліції, та конфіденційної інформації, яка була передана до поліції від фізичних та юридичних осіб, що є її власниками. Першій частині змістовної складової службової таємниці поліції відповідає конфіденційна інформація, що є власністю держави.

Основними елементами режиму службової таємниці є правила, що визначають: мету адміністративно-правового режиму службової таємниці; його принципи; засоби віднесення інформації до службової таємниці та надання доступу до неї; підстави виникнення прав і обов'язків учасників інформаційних процесів; способи юридичного впливу на суб'єктів інформаційних правовідносин, предметом яких є службова таємниця; способи захисту права на конфіденційність відомостей, віднесених до службової таємниці; порядок здійснення контролю та нагляду за дотриманням правил використання службової таємниці.

Таким чином, механізм адміністративно-правового забезпечення службової таємниці в Національній поліції України – це динамічна система правових форм, засобів і заходів впливу на поведінку суб'єктів через встановлення їхніх прав та обов'язків щодо створення, передачі, використання, зберігання, зміни, знищення конфіденційних службових відомостей, дія і взаємодія яких спрямовані на запобігання порушенню режиму службової таємниці чи на його відновлення у разі порушення.

Основними елементами механізму адміністративно-правового забезпечення службової таємниці в поліції:

1) правові норми та нормативно-правові акти; 2) індивідуально-правові документи; 3) юридичні факти; 4) інформаційне середовище, в якому виникають правовідносини щодо захисту службової таємниці; 5) цілі та завдання, які реалізують інтереси поліції щодо забезпечення їх службової таємниці; 6) принципи цього механізму; 7) суб'єкти, які вступають у такі інформаційні відносини; 8) їх суб'єктивні права та юридичні обов'язки; 9) об'єкти, на які поширюється режим службової таємниці (носії інформації); 10) засоби, способи та методи забезпечення службової таємниці, що визначаються із урахуванням загроз; 11) відповідальність за порушення правил режиму службової таємниці поліції.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.
2. Негодченко О.В. Організаційно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення прав і свобод людини: Монограф. Д.: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2003. 448 с.
3. Шлома Г.О. Режим службової таємниці в органах внутрішніх справ України як елемент системи їх інформаційної безпеки // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. – Донецьк, 2006. № 3. С. 87

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

<i>Сароян Р.М., Мирошниченко В.О.</i> ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ВРЕГУЛЮВАННЯ БОРОТЬБИ З КІБЕРЗЛОЧИННІСТЮ В УКРАЇНІ	4
<i>Форос Г.В.</i> ПРАВОВА РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ	6
<i>Гданова Д.Р.</i> НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГАРАНТІЙ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ГРОМАДЯН НА ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНІЙ ТЕРИТОРІЇ АР КРИМ	8
<i>Возненко Я. В., Мельнікова О.О.</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРЗАХИСТУ В УКРАЇНІ	10
<i>Мукоїда Р. В., Аносенков А.А.</i> ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В УКРАЇНІ	12

СЕКЦІЯ 2.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ

<i>Дулгер В.В.</i> ДЕЯКІ АСПЕКТИ АДМІНІСТРАТИВНОГО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СЛУЖБОВОЇ ТАЄМНИЦІ В НАЦІОНАЛЬНІЙ ПОЛІЦІЇ	13
<i>Миколенко О.М.</i> ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	19
<i>Бут К. А., Прокопов С.О.</i> ЗАГРОЗИ КІБЕРПРОСТОРУ ТА ЇХ ДИНАМІКА	21
<i>Дідур І.В., Березюк О.В.</i> СУЧАСНІ УМОВИ КІБЕРБЕЗПЕКИ ТА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	22
<i>Ткаченко А,С. Форос Г.В.</i> АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІБЕРБЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	24
<i>Fedorov Ihor</i> CRIMINAL AND PROCEDURAL ASPECTS OF THE INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENCES IN CONNECTION OF THE COMMISSION OF CYBERCRIME	27
<i>Shykeriava D.S., Myronets O.M.</i> LEGAL REGULATION OF CYBER SECURITY IN UKRAINE	29
<i>Ляпкін М.Д., Мельнікова О. О.,</i> ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І КЛАСИФІКАЦІЯ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ	30
<i>Коломієць С.С., Мельнікова О. О.,</i> МЕРЕЖА ДАРКНЕТ ЯК ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПРОСТІР. НЕЛЕГАЛЬНЕ ПРИДБАННЯ ЗБРОЇ	32
<i>Romanuyuk A.S. Myronets O.M.</i> CYBERCRIME CONCEPT AND MAIN ATTRIBUTES	33
<i>Мельнікова О. О.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОПЕРАТИВНОГО ПОШУКУ ОЗНАК ЗЛОЧИНІВ, ЯКІ ПОВ'ЯЗАНІ З ТОРГІВЛЕЮ ЛЮДЬМИ	34